INE
Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΤΕΥΧΟΣ 2 | ΙΟΥΝΙΟΣ 2026

Διαθεματικά Εργαστήρια στο πεδίο της ΣυΕΠ

Αγορές εργασίας, επαγγέλματα και δεξιότητες: megatrends, νέα μοντέλα εργασίας και προοπτική διερεύνηση

Στέλιος Γκιάλης

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ & ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2021-2027
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ 2021 – 2027

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΤΕΥΧΟΣ 2 | ΙΟΥΝΙΟΣ 2026

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ
Εμμανουήλ Μπενάκη 71 Α, 106 81, Αθήνα
Τηλ: 210 332 7710 • Fax: 210 330 4452 • www.inegsee.gr

Συγγραφέας: Στέλιος Γκιάλης
Επιστημονική επιμέλεια: Ελένη Θεοδωρή, Σταματία Πολίτη
Γλωσσική επιμέλεια – Διόρθωση: Στέλλα Ζούπα
Σχεδιασμός – Σελιδοποίηση: coppola.gr

Οι απόψεις που διατυπώνονται στο παρόν κείμενο είναι του συγγραφέα και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη τις θέσεις του ΙΝΕ ΓΣΕΕ. Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση όλου ή μέρους του κειμένου χωρίς την άδεια του εκδότη. Επίσης, η αναδημοσίευση (όλου ή μέρους του) χωρίς αναφορά της πηγής.

ISSN: 3057-532X
Copyright © ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Ανταγωνιστικότητα 2021-2027

ΠΡΑΞΗ	Παρεμβάσεις για την παρακολούθηση των μεταβολών του παραγωγικού περιβάλλοντος και την ενίσχυση της εργασίας και των επαγγελμάτων στο πλαίσιο των επερχόμενων αλλαγών, MIS 6004824
ΥΠΟΕΡΓΟ 5	Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της διερεύνησης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων στο πεδίο της επαγγελματικής συμβουλευτικής και του προσανατολισμού
ΠΑΚΕΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1	Κύκλος Διαδικτυακών Θεματικών Εργαστηρίων (Online Workshops) στο πεδίο της ΣυΕΠ.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2021-2027
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ 2021 – 2027

Σχετικά με το εργαστήριο

Το διαδικτυακό διαθεματικό εργαστήριο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου 5 «Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της διερεύνησης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων στο πεδίο της επαγγελματικής συμβουλευτικής και του προσανατολισμού», το οποίο υλοποιείται από το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ. Η δράση εντάσσεται σε έναν κύκλο οκτώ θεματικών εργαστηρίων για επαγγελματίες της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣυΕΠ) και πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2026 με εισηγητή τον Στέλιο Γκιάλη.

Στόχος του εργαστηρίου ήταν η ενίσχυση της επιστημονικής τεκμηρίωσης, της διαθεματικότητας και της ανταλλαγής καλών πρακτικών στο πεδίο της επαγγελματικής συμβουλευτικής, με έμφαση στη σύνδεση θεωρίας και πράξης. Κατά τη διάρκειά του, παρουσιάστηκαν σύγχρονες προσεγγίσεις για τις μεγατάσεις (megatrends) της εποχής, τις ταξινομήσεις των επαγγελμάτων και των δεξιοτήτων, τον ρόλο της Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ) στην αγορά εργασίας, καθώς και εργαλεία προοπτικής διερεύνησης (foresight), με έμφαση στην επίδρασή τους στον κόσμο της εργασίας. Ακολούθησε δημιουργικός διάλογος με τη συμμετοχή των επαγγελματιών του πεδίου. Το εργαστήριο συνέβαλε ουσιαστικά στη διάχυση της γνώσης, στην ανάπτυξη συνεργειών και στη διαμόρφωση κοινού πλαισίου αναφοράς για την ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών ΣυΕΠ.

Σύνοψη κειμένου εργασίας 2ου εργαστηρίου

Εισαγωγή

Η πολυδιάστατη κρίση των πρόσφατων δεκαετιών –από την παγκόσμια οικονομική ύφεση του 2008-2009 έως τη σημερινή ενεργειακή κρίση και τις διεθνείς γεωπολιτικές αναταράξεις– έχει ενισχύσει και έχει επιταχύνει τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για προώθηση της ψηφιακής και της ενεργειακής μετάβασης (που συχνά αναφέρονται ως «δίδυμη μετάβαση»). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή και άλλοι διεθνικοί φορείς, όπως ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στις δεξιότητες και στην εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού. Τα κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που αφορούν την ανάπτυξη δεξιοτήτων θέτουν φιλόδοξους στόχους προκειμένου να διασφαλίσουν την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στην εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση σε όλες τις χώρες και τις περιφέρειες της Ένωσης. Υιοθετώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οποία ενσωματώνει θεσμικές, εξελικτικές και πολιτικοοικονομικές επιρροές, το παρόν κείμενο εκκινεί από τη θεωρητικά τεκμηριωμένη παραδοχή πως οι επενδύσεις στην εκπαίδευση του ανθρώπινου κεφαλαίου αντικατοπτρίζουν το επίπεδο των δεξιοτήτων που απαιτείται από τους εργαζομένους κατά την εξάσκηση των επαγγελμάτων τους, παρουσιάζοντας χωρικά άνιση κατανομή. Με βάση την οπτική αυτή, υπάρχουν πέντε διακριτές αλλά αλληλένδετες παράμετροι οι οποίες επηρεάζουν την ανάπτυξη (των δεξιοτήτων) του ανθρώπινου κεφαλαίου: η δυναμική των εθνικών οικονομιών, οι περιφερειακές βιομηχανικές εξειδικεύσεις, ο βαθμός αστικοποίησης, η τοπική θεσμική κουλτούρα και παράδοση και οι δημογραφικές τάσεις. Ως αποτέλεσμα αυτού του ευρέος φάσματος παραγόντων, οι δεξιότητες κατανέμονται άνισα στον χώρο και βρίσκονται σε σχέση διαλεκτικής αλληλεξάρτησης με τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις και τις επιλογές του κεφαλαίου.

Μεγατάσεις (megatrends), εργασιακή επισφάλεια, «δίδυμη μετάβαση» και δεξιότητες

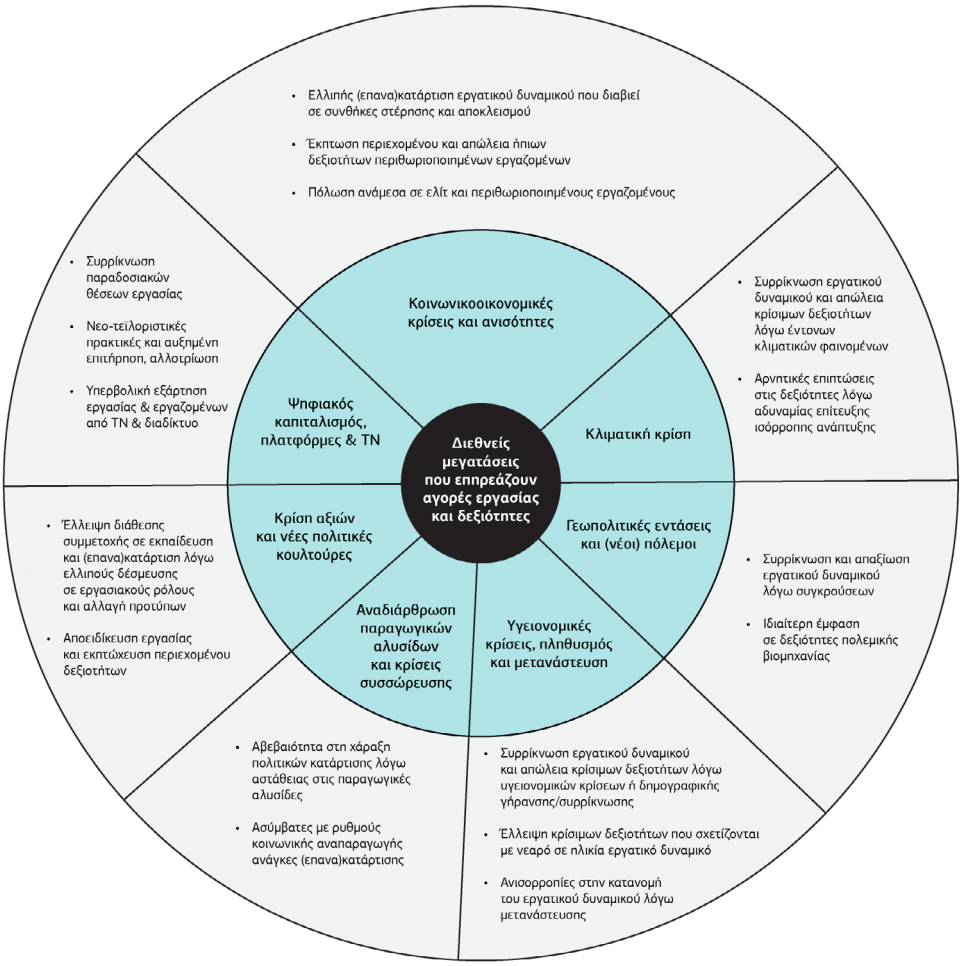
Οι διεθνείς, κρισιακού χαρακτήρα, μεγατάσεις που αναμένεται να επηρεάσουν τις αγορές εργασίας και τις δεξιότητες μπορούν να κατανεμηθούν σε επτά θεματικούς άξονες (Γκιάλης, 2025):

1. Κοινωνικοοικονομικές κρίσεις και ανισότητες
2. Υγειονομικές κρίσεις, πληθυσμός και μετανάστευση
3. Αναδιάρθρωση παραγωγικών αυσίδων και κρίσεις συσσώρευσης
4. Κρίση αξιών και νέες πολιτικές κουλτούρες
5. Ψηφιακός καπιταλισμός, πλατφόρμες και ΤΝ
6. Γεωπολιτικές εντάσεις και (νέοι) πόλεμοι
7. Κλιματική κρίση

Οι μεγατάσεις αυτές συνιστούν πεδία εκδήλωσης πολλαπλών κρίσεων και σύνθετων μετασχηματισμών με πολυδιάστατες επιπτώσεις για τον κόσμο της εργασίας. Ωστόσο, η κριτική και ολοκληρωμένη προσέγγισή τους μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος φορέων, συνδικάτων και σωματείων εργαζομένων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τα εγχειρήματα της προοπτικής διερεύνησης για να υπερασπιστούν και να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους.

Στην Εικόνα 1 αποτυπώνονται οι διεθνείς μεγατάσεις και οι κίνδυνοι που καθεμιά πιθανόν να επιφυλάσσει.

Εικόνα 1: Διεθνείς μεγατάσεις και (πιθανοί) κίνδυνοι που απορρέουν από αυτές

Πηγή: Γκιάλης (2025)

Οι μεγατάσεις αυτές, οι οποίες απορρέουν από οικονομικές, πολιτικές και τεχνολογικές εξελίξεις, έχουν επιφέρει σημαντικές μεταβολές στο πεδίο της εργασίας και στις απαιτούμενες δεξιότητες, αναδεικνύοντας την ανάγκη ενίσχυσης των σκληρών (hard), των ήπιων (soft) και των πράσινων δεξιοτήτων. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η ΤΝ αναδιαμορφώνουν σε βάθος τις αγορές εργασίας. Ιδίως η ΤΝ εκτιμάται ότι

θα οδηγήσει τόσο στην κατάργηση θέσεων εργασίας όσο και στη δημιουργία νέων, μεταβάλλοντας τα κριτήρια πρόσληψης και ενισχύοντας τη ζήτηση για νέες δεξιότητες (Γκιάλης, 2025). Παράλληλα, η «δίδυμη μετάβαση» καθιστά αναγκαία την ύπαρξη ενός εργατικού δυναμικού με εξειδικευμένες δεξιότητες σε αναδυόμενες τεχνολογίες και βιώσιμες πρακτικές. Ωστόσο, δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις, όπως η γήρανση του πληθυσμού και η συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού, δυσχεραίνουν την κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών σε πράσινες δεξιότητες.

Προς μια προοπτική διερεύνηση με επίκεντρο τον κόσμο της εργασίας (pro-worker skills foresight)

Σε αυτό το σύνθετο και ασταθές περιβάλλον αναδεικνύεται η ανάγκη για νέες προσεγγίσεις πρόβλεψης και σχεδιασμού των δεξιοτήτων, οι οποίες δεν θα περιορίζονται στις ανάγκες της αγοράς, αλλά θα λαμβάνουν υπόψη τόσο την κοινωνική διάσταση της εργασίας όσο και την προστασία των εργαζομένων.

Παράλληλα, οι συλλογικές κινητοποιήσεις (Eurofound, 2024) λειτουργούν ως καταλύτες τεχνολογικών και κοινωνικοοικονομικών αναταράξεων, φέρνοντας στο προσκήνιο αιτήματα για αναβαθμισμένες δεξιότητες σε κοινωνικά δίκαιες και χωρίς αποκλεισμούς αγορές εργασίας.

Σε αυτή την κατεύθυνση, η προοπτική διερεύνηση, όταν περιορίζεται σε τεχνοκρατικές ή προσανατολισμένες στις ανάγκες των εργοδοτών προσεγγίσεις, κινδυνεύει να αναπαράγει ανισότητες. Αντίθετα, όταν ενσωματώνει κριτικές και κοινωνικά ευαίσθητες οπτικές και χρησιμοποιεί συμμετοχικές μεθόδους, επιτρέπει την καταγραφή βιωματικών εμπειριών, αναγκών και προσδοκιών ενισχύοντας την ποιότητα των σεναρίων. Σε διεθνές επίπεδο, οργανισμοί όπως η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO), το ACTRAV, το International Training Centre of the ILO (ITCILO) και το Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUI) αναδεικνύουν την προοπτική διερεύνηση ως εργαλείο ενδυνάμωσης των εργαζομένων, υποστηρίζοντας πολιτικές δίκαιης μετάβασης και κοινωνικής συνοχής (Gialis & Krommyda, 2026). Παράλληλα, οι συλλογικές κινητοποιήσεις (Eurofound, 2024) λειτουργούν ως καταλύτες τεχνολογικών και κοινωνικοοικονομικών αναταράξεων, φέρνοντας στο προσκήνιο αιτήματα για αναβαθμισμένες δεξιότητες σε κοινωνικά δίκαιες και χωρίς αποκλεισμούς αγορές εργασίας.

Επομένως, η προοπτική διερεύνηση πρέπει να λειτουργεί όχι μόνο ως εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, αλλά και ως μηχανισμός παραγωγής πραγματικά δίκαιων και προσανατολισμένων στα συμφέροντα των εργαζομένων αγορών. Θεμελιώδεις αρχές μιας προσέγγισης με επίκεντρο τον κόσμο της εργασίας (pro-worker skills foresight) είναι ο ουσιαστικός πολιτικός και κοινωνικός διάλογος, η συλλογική δράση και ο μετασχηματισμός συστημικών δομών. Ο διάλογος δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για διαπραγμάτευση αντικρουόμενων συμφερόντων, η συλλογική δράση ενδυναμώνει τη διαπραγματευτική ισχύ των εργαζομένων, ενώ ο μετασχηματισμός συστημικών πλαισίων αμφισβητεί θεσμούς και οικονομικά μοντέλα που αναπαράγουν ανισότητες και επισφαλείς μορφές απασχόλησης.

Παρατηρητήρια δεξιοτήτων και πηγές άντλησης δεικτών και δεδομένων

Για την προοπτική διερεύνηση δεξιοτήτων, και ιδίως για μια προοπτική διερεύνηση με επίκεντρο τον κόσμο της εργασίας (pro-worker skills foresight), η ύπαρξη επαρκών, αξιόπιστων και μακροχρόνιων χρονοσειρών δεδομένων αποτελεί βασική προϋπόθεση. Δίχως αυτές, δυσχεραίνεται τόσο η κατανόηση των τάσεων που διαμορφώνονται όσο και η τεκμηριωμένη διαμόρφωση πολιτικών υπέρ του κόσμου της εργασίας. Στην Ελλάδα, τέτοιου τύπου δεδομένα εξακολουθούν σε μεγάλο βαθμό να μην είναι διαθέσιμα ή να είναι αποσπασματικά, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητα συστηματικής ανάλυσης των μεταβολών που συντελούνται στην απασχόληση, στις δεξιότητες και στην ποιότητα της εργασίας. Η ανάπτυξη και η ενίσχυση κατάλληλων Παρατηρητηρίων, τα οποία θα παράγουν, θα τυποποιούν και θα δημοσιοποιούν τέτοιου είδους δείκτες και χρονοσειρές, αποτελεί στόχο καίριας σημασίας, ώστε η προοπτική διερεύνηση να στηρίζεται σε σταθερή εμπειρική βάση και να μπορεί να αναδεικνύει έγκαιρα κινδύνους, ευκαιρίες και ανάγκες επανακατάρτισης. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων Παρατηρητηρίων ή εργαλείων-υποδομών για την ανάπτυξη μιας προοπτικής διερεύνησης δεξιοτήτων προσανατολισμένης στον κόσμο της εργασίας αποτελούν

Η ανάπτυξη και η ενίσχυση κατάλληλων Παρατηρητηρίων, τα οποία θα παράγουν, θα τυποποιούν και θα δημοσιοποιούν τέτοιου είδους δείκτες και χρονοσειρές, αποτελεί στόχο καίριας σημασίας, ώστε η προοπτική διερεύνηση να στηρίζεται σε σταθερή εμπειρική βάση και να μπορεί να αναδεικνύει έγκαιρα κινδύνους, ευκαιρίες και ανάγκες επανακατάρτισης.

το Ευρετήριο επαγγελμάτων και δεξιοτήτων του ΙΝΕ ΓΣΕΕ, η βάση πληροφόρησης για Επαγγέλματα και Επαγγελματικά Δικαιώματα του ΙΝΕ ΓΣΕΕ, οι πλατφόρμες e-ResLab Aegean Dashboard (περιλαμβάνει το e-ResLab Data and Graphs και το Web Interface) και το Παρατηρητήριο Skillscapes.

Τα εργαλεία αυτά εξυπηρετούν πολλαπλούς σκοπούς: από τη χάραξη πολιτικών (μέσω των δεικτών απασχόλησης, ανεργίας, επισφάλειας και δεξιοτήτων σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο) μέχρι τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και την επαγγελματική συμβουλευτική (μέσω της αναλυτικής πληροφόρησης για επαγγέλματα, απαιτούμενα προσόντα, δικαιώματα και τάσεις δεξιοτήτων σε συγκεκριμένους κλάδους, όπως ο τουρισμός).

Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

Η δυναμική των εθνικών οικονομιών, οι περιφερειακές βιομηχανικές εξειδικεύσεις, ο βαθμός αστικοποίησης, η τοπική θεσμική κουλτούρα και παράδοση καθώς και οι δημογραφικές τάσεις συνιστούν πέντε διακριτές αλλά αλληλοεξαρτώμενες παραμέτρους οι οποίες επηρεάζουν την ανάπτυξη (των δεξιοτήτων) του ανθρώπινου κεφαλαίου. Η επίδραση τόσο πολλών και σύνθετων παραγόντων έχει ως αποτέλεσμα οι δεξιότητες να παρουσιάζουν άνιση κατανομή στον χώρο και να βρίσκονται σε σχέση διαλεκτικής αλληλεπίδρασης με τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις και τις επιλογές του κεφαλαίου.

Οι διεθνείς, κρισιακού χαρακτήρα, μεγατάσεις αναμένεται να επιφέρουν άμεσες ανακατατάξεις στις αγορές εργασίας και στο πεδίο των δεξιοτήτων. Μεταξύ αυτών, η ραγδαία τεχνολογική αλλαγή επιταχύνει την απαξίωση δεξιοτήτων, οδηγώντας στη δημιουργία των λεγόμενων «γκρι» χασμάτων στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για δεξιότητες και γνώσεις που θεωρούνται πλέον ξεπερασμένες ή δεν παρουσιάζουν ζήτηση, είτε λόγω αυτοματοποίησης και ψηφιοποίησης είτε λόγω μεταβολών στη δομή της απασχόλησης και της παραγωγής. Η απαξίωση αυτή εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους, όπως η φθορά λόγω γήρανσης του εργατικού δυναμικού, η απαξίωση θέσεων εργασίας και κλάδων, καθώς και η αναδιάρθρωση επιχειρήσεων. Οι επιπτώσεις είναι εντονότερες για εργαζομένους χαμηλής ειδίκευσης και μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες, οι οποίοι αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο αποκλεισμού, ιδίως σε συνθήκες άνισης πρόσβασης σε επανεκπαίδευση και αναβάθμιση δεξιοτήτων.

Προτάσεις πολιτικής

1. Επένδυση στην εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση, με επίκεντρο τις ανάγκες των εργαζομένων
2. Ενίσχυση ενός ευρέος φάσματος δεξιοτήτων
3. Εφαρμογή προσανατολισμένων στις ανάγκες των εργαζομένων εγχειρημάτων προοπτικής δεξιοτήτων
4. Προώθηση της διεπιστημονικής μάθησης και της επαγγελματικής συμβουλευτικής
5. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών
6. Χρήση της προοπτικής διερεύνησης για την ενδυνάμωση των εργαζομένων και την προάσπιση των συμφερόντων της εργασίας έναντι των δυσμενών μεγατάσεων.
7. Παρακολούθηση των τάσεων στην αγορά εργασίας με Παρατηρητήρια δεξιοτήτων και πλατφόρμες δεδομένων, ώστε να παρέχονται δεδομένα για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

Για την επίτευξη όσων προαναφέρθηκαν, απαιτείται προοπτική διερεύνηση δεξιοτήτων προσανατολισμένη στα συμφέροντα του κόσμου της εργασίας, η οποία θα υπερβαίνει τους περιορισμούς της συμβατικής προοπτικής διερεύνησης, ενσωματώνοντας κρίσιμες διαστάσεις, όπως η ανάλυση των κοινωνικών και χωρικών ανισοτήτων, η άνιση ανάπτυξη και τα αντικρουόμενα συμφέροντα στην αγορά εργασίας (Γκιάλης, 2025). Μια τέτοια προοπτική διερεύνηση θα προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο κατανόησης των βαθύτερων, αλληλένδετων παραγόντων που διαμορφώνουν τη μελλοντική ζήτηση δεξιοτήτων και επηρεάζουν την απασχόληση. Για τους επαγγελματικούς συμβούλους αναδεικνύεται η ανάγκη προώθησης διεπιστημονικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενίσχυσης της ικανότητας ανάλυσης και ερμηνείας των αγορών εργασίας, καλλιέργειας κριτικής και στρατηγικής σκέψης, αξιοποίησης ψηφιακών και μεικτών μορφών μάθησης, καθώς και στενής συνεργασίας μεταξύ εκπαίδευσης, συνδικάτων και άλλων φορέων για μια πραγματικά βιώσιμη ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Εν κατακλείδι, οι δεξιότητες αλληλεπιδρούν δυναμικά με ποικίλους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες και συνδέονται με βαθύτερες κοινωνικοχωρικές αντιθέσεις που χαρακτηρίζουν τις καπιταλιστικές αγορές εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η επαγγελματική συμβουλευτική –και όσοι την ασκούν– καλείται να λειτουργήσει ως κομβικός «διαμεσολαβητής» ανάμεσα στις μεγατάσεις, τις δεξιότητες και τις ατομικές διαδρομές του ανθρώπινου δυναμικού. Σε επίπεδο πληροφόρησης, η αξιοποίηση εργαλείων όπως η ESCO, οι διεθνείς ταξινομήσεις (π.χ. ISCO-08) και τα Παρατηρητήρια δεξιοτήτων μπορεί να προσφέρει πιο τεκμηριωμένη, επικαιροποιημένη και χωρικά ευαίσθητη εικόνα της αγοράς εργασίας, αρκεί να εντάσσεται κριτικά στο μεταβαλλόμενο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο. Τέλος, στον άξονα της ενδυνάμωσης, τα ευρήματα σχετικών ερευνών αλλά και ο προβληματισμός που αναπτύχθηκε μεταξύ των συμμετεχόντων επαγγελματικών συμβούλων σε εργαστήρια, όπως το συγκεκριμένο διαθεματικό εργαστήριο, αναδεικνύουν την ανάγκη η επαγγελματική συμβουλευτική να υπερβεί τον στενό ρόλο «σύζευξης» εργαζομένου-θέσης εργασίας. Στον αντίποδα, απαιτείται να καλλιεργεί κριτική επίγνωση, συλλογικό όραμα και ικανότητα διεκδίκησης αξιοπρεπών όρων εργασίας μέσα σε ένα ρευστό και συχνά επισφαλές περιβάλλον.

Βιβλιογραφία

Γκιάλης, Σ. (2025). *Εκπόνηση βιβλιογραφικής μελέτης θεωρητικής τεκμηρίωσης της επιλογής προοπτικής διερεύνησης δεξιοτήτων (skills foresight) στο πλαίσιο των πολιτικών ανάπτυξης δεξιοτήτων. Πρόταση σχετικής μεθοδολογίας για την Ελλάδα*. Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ (προς δημοσίευση).

Cedefop. (2023). *Skills in transitions: The way to 2035*. Publications Office of the European Union. https://data.europa.eu/doi/10.2801/438491

Eurofound (2024). Labour disputes across Europe in 2023: Ongoing struggle for higher wages as cost of living rises. https://www.eurofound.europa.eu/en/resources/article/2024/labour-disputes-across-europe-2023-ongoing-struggle-higher-wages-cost-living

European Commission: Directorate-General for Research and Innovation (2024). *Futures of green skills and jobs in Europe in 2050: Scenarios and policy implications*, Publications Office of the European Union. https://data.europa.eu/doi/10.2777/36430

Gialis, S., & Krommyda, V. (2026). Towards pro-worker skills foresight methodologies (unpublished report).

International Labour Organization (2023). International Standard Classification of Occupations (ISCO). https://ilostat.ilo.org/methods/concepts-and-definitions/classification-occupation/

International Science Council (2024). A guide to anticipation: Working Paper on tools and methods of horizon scanning and foresight. DOI: 10.24948/2024.10

Kanzola, A.-M., & Petrakis, P. E. (2024). A foresight framework for the labor market with special reference to managerial roles – Toward diversified skill portfolios. *Forecasting*, *6*(4), 985–1000. https://doi.org/10.3390/forecast6040049

Peels, R., & Ponce del Castillo, A. (2024). Using foresight to think and act upon an uncertain future world of work: Trade unions' experiences, ILO Working Paper 118. https://doi.org/10.54394/VNQM4255

Popper, R. (2008). How are foresight methods selected? *Foresight*, *10*(6), 62-89. https://doi.org/10.1108/14636680810918586

Pozo-Villafuerte, D. D., & Villacís-Miranda, A. (2025). Enhancing labor market intelligence in Ecuador: A framework for generating, standardizing and analyzing job demand data. *Computational Economics*, *67*(3), 2107-2149. https://doi.org/10.1007/s10614-025-10935-y

Sudakov, D., Luksha, P., Strietska-Ilina, O., Gregg, C., Hofmann, C., & Khachatryan, L. (2016). *Skills technology foresight guide*. International Labour Office.

World Economic Forum (2024). Future of jobs – technology trends. Data & Analytics. [online]. https://reports.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_Report_2025.pdf

World Economic Forum (2025). Future of Jobs Report 2025. https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/

Σύντομο βιογραφικό εισηγητή

Ο Στέλιος Γκιάλης είναι Καθηγητής και Ακαδημαϊκός Συντονιστής του Ερευνητικού Εργαστηρίου της Γεωγραφίας της Εργασίας (lgrl.aegean.gr), στο Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζουν στη διασύνδεση της Γεωγραφίας της Εργασίας και της Γεωγραφικής Πολιτικής Οικονομίας. Πραγματοποιεί έρευνες σχετικά με τις χωρικότητες της επισφαλούς και της ευέλικτης εργασίας στις αστικές και περιφερειακές αγορές εργασίας. Είναι επικεφαλής ερευνητής και συντονιστής πολυάριθμων έργων χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ και λοιπούς φορείς. Πραγματοποίησε τη μεταδιδακτορική του έρευνα στον τομέα της Γεωγραφίας της Εργασίας στο Πανεπιστήμιο της Georgia των ΗΠΑ, ενώ υπήρξε και υπότροφος επισκέπτης της DAAD στο Πανεπιστήμιο Von Humboldt του Βερολίνου. Το ερευνητικό του έργο έχει δημοσιευτεί σε βιβλία και διεθνή περιοδικά. Το 2022 έλαβε το βραβείο Jim Lewis από το περιοδικό *European Urban and Regional Studies* για εργασία που συνέγραψε μαζί με τους Andrew Herod και Κώστα Γουρζή.

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ 2021-2027

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ 2021 – 2027